

вказує на первинне призначення посудини (*вода носити* → *водонос*; *кава варити* → *кавоварка*; *мак терти* → *макітра*; *сало товкти* → *салотовка* тощо). Це так звані периферійні лексеми, які є зв'язуючими ланками між різними лексико-семантичними групами.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Німчук В.В. Давньоруська спадщина в лексиці української мови. – К.: Наукова думка, 1992. – 416 с.
2. Плотников Б.А. Основы семасиологии. – Минск: Высшая школа, 1984. – 223 с.
3. Семеренко Г.В. Формування української деминутивної суфіксації // Мовознавство. – 1992. – №4. – С. 51 – 59.
4. Словотвір сучасної української мови / За ред. М.А. Жовтобрюха. – К.: Наукова думка, 1979. – 406 с.
5. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За ред. І.К.Білодіда – К.: Наукова думка, 1969, т.2. – 58 с.
6. Трубачев О.Н. Ремесленная терминология в славянских языках (Этимология и опыт групповой реконструкции). – М.: Наука, 1966. – 416 с.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЇХ УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Білецький-Носенко – Білецький-Носенко П.П. Словник української мови. Підгот. до вид. В.В. Німчук. – К.: Наукова думка, 1966. – 423 с. Бойк. – Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження. – К.: Наукова думка, 1983. – 303 с. Бубн. – Бубнівська кераміка / Л. Мельничук, І. Мельничук, М. Вдовцов. – Бубнівка: Вінниця, 1999. – 81 с. Ващ. – Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. – Харків: Вид-во Харк. ун-ту, 1960. – 107 с. Вовк – Вовк Хв. Студії з української етнографії та антропології. – К.: Мистецтво, 1995. – 336 с. Гонтар – Гонтар Т.О. Народне харчування українців Карпат. – К.: Наукова думка, 1979. – 138 с. Гр. – Словарь української мови: [До 70 тис. слів]: В 4 т. / НАН України, Ін-т української мови; Упоряд. з дод. влас. матеріалу Б.Грінченко. – К.: Наукова думка, 1996-1997. Дз.Пр. – Дзєндзелівський Й.О. Програма для збирання матеріалів до лексичного атласу української мови. – К.: Наукова думка, 1984. – 307 с. КіП – Культура і побут населення України / В.І. Наулко, Л.Ф. Артюх, В.Ф. Горленко та ін. – 2-е вид., доп. та перероб. – К.: Либідь, 1993. – 288 с. Кобальч. – Кобальчинська Р. Обрядові страви на Закарпатті та Покутті. Страви і пов'язані з ними звичаї та обряди, що побутують на Закарпатті в с. Річка Міжгірського району // Українська родина: родинний і громадський побут / Упорядник Л. Орел. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2000. – С. 337-347. Кож. – Кожоляно Г.К. Народознавство Буковини. Народна їжа українців. – Чернівці: Рута, 2000. – 104 с. Марк. – Маркевич Н. Обычаи, поверья, кухня и напитки малороссии. – К.: тип. И. и А. Давиденко, 1860. – 174 с. Ні – Нарис з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. – Львів: Вид-во Львівського ун-ту, 1969. – 191 с. Поділля – Поділля: Історико-етнографічне дослідження / Болтарович З.Є. та ін. – К.: Вид-во НКЦ „Доля”, 1994. – 504 с. Полесьє – Полесьє. Матеріальна культура / В.К. Бондарчик, І.Н. Браим, Н.И. Бураковская и др.; АН УССР. Львовское отделение Института искусствоведения, фольклора и этнографии им. М.Т. Рильского. – К.: Наукова думка, 1988. – 448 с. Пош. – Пошивайло О.М. Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна. – К.: Молодь, 1993. – 408 с. Селів. – Селівачов М.Р. Українське народне мистецтво лозоплетіння // Народна творчість та етнографія. – 1987. – № 3. – С. 41- 50. СІС, 2000 – Словник іншомовних слів / Укл. С. М. Морозов, Л.М.Шкарапута. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с. Срезневський, Мат. – Срезневський І.И. Матеріали для словаря древнерусского языка. – Спб.: Изд. отделения рус. яз. и словесности император. акад. наук, 1893 – 1912. – Т. 1-3. Срезневський – Срезневский И.И. Словарь древнерусского языка: В 3-х т., 6 кн. – Репринтное издание. – М.: Книга, 1989. – Т.1-3. СУМ – Словник української мови / В 11-ти т. – К.: Наукова думка, 1970-1980. СУМ XVI – п.п. XVII – Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. / НАН України. Ін-т українознавства імені І.Крип'якевича; Редкол.: Д. Гринчишин (відп. ред.) та ін. – Львів, 1994 – 2000. – Вип. 1 – 7. Тихомиров – Тихомиров А. Н. Инвентарь и посуда общественного питания. Справочник. Изд. 2-е перераб. и доп. – М.: Экономика, 1974. – 223 с. УК – Георгієвський М.І. та ін. Українська кухня. Вид. 3-є доп. – К.: Техніка. – 1970. – 306 с. УК, 1998 – Доцяк В.С. Українська кухня: Технологія і приготування страв. Вид. 2-е, переробл. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 1998. – 560 с. УСК – Українська стародавня кухня. – К.: Спалах ЛТД, 1993. – 238 с. Шевч. – Шевченко Є.І. Народна деревообробка в Україні: Словник народної термінології. – К.: Артанія, 1997. – 312 с. Этногр. – Этнография восточных славян: Очерки традиционной культуры / Отв. ред. К.В.Чистов. – М.: Наука, 1987. – 553 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія П'яст – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету.

Наукові інтереси: проблеми семантики, етнолінгвістики, словотвору.

СЕМАНТИЧНІ АСПЕКТИ АМЕРИКАНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО СЛЕНГУ**Ірина СЕКРЕТ (Дніпродзержинськ, Україна)**

Пропонована розвідка присвячена дослідженню сленгу та його функціонування в американському варіанті англійської мови. Досліджені семантичні аспекти молодіжного студентського сленгу, проаналізовані лінгвістичні процеси формування сленгізмів та їх значення.

The paper under consideration deals with the analysis of sleng and its functioning in American English. Semantic aspects of students' sleng are investigated, linguistic processes of sleng forming are analysed.

Постановка проблеми. Сучасні геополітичні тенденції зближення світових культур та проблеми міжнаціонального спілкування зумовлюють актуальність проведення лінгвістичних досліджень, спрямованих на вивчення національно-культурної специфіки мовних явищ. Сленг як різновид мовного субстрату традиційно привертає увагу вітчизняних і зарубіжних філологів завдяки яскравому емоційно-експресивному забарвленню, лаконічності й образності, здатності постійно змінювати кордони, що розділяють його з мовною нормою.

Дослідженням сленгу та його функціонуванням в американському варіанті англійської мови займалися як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники, серед них: І.В. Арнольд, Л.С. Бурдін, Р. Вільямс, В.Г. Вілюман, І.Р. Гальперін, І.А. Гонта, Дж. Елтінг, Ю.А. Зацний, О.Л. Клименко, М.М. Маковський, Г.Л. Менкен, В. Лабов, Е. Партрідж, А.І. Смирницький, Т.А. Соловйова, Г.О. Судзіловський, Г.Д. Томахін, С. Томашек, Т. Торн, Г.В. Фаулер, В.А. Хом'яков, О.Д. Швейцер та ін. Однак проблема американського студентського сленгу як відбиття соціально-психологічних особливостей студентської молоді потребує подальших лінгвістичних досліджень, що обумовлено, перш за все, плинністю лексичного складу даного мовного субстрату, а також широкою представленістю американського молодіжного та студентського сленгу у засобах масової інформації та фільмах, присвячених життєдіяльності студентської молоді США, молодіжних форумах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз останніх досліджень, присвячених даній проблемі, дозволив виявити певні тенденції у вивченні американського сленгу та, зокрема, сленгу студентської молоді, а саме:

- дослідження сленгу різних верств суспільства (В.В. Балабін, А.А. Білас);
- розмежування термінології, яка позначає специфічну мову різних субгруп суспільства (Ю.Василенко, Н.Годун, В.О. Дорда);
- соціально-психологічна характеристика різних верств населення, як носіїв певного сленгу (В.В. Балабін, В.О. Дорда).

В.В. Балабін визначає сленг як ненормативну, неформальну, стилістично знижену та функціонально обмежену мову, що використовується з метою здійснення комунікативної, регулятивної, емоційно-експресивної та корпоративної мовленнєвих функцій [4].

Ю.Василенко пропонує називати сленгом молодіжний жаргон і визначає молодіжний сленг як синтезовану лексику різних молодіжних груп та індивідуальної молоді [6].

Завдання. Актуальність проблематики обумовила мету статті, а саме: дослідити семантичні аспекти молодіжного студентського сленгу. Для досягнення поставленої мети необхідно визначити соціально-політичні чинники, що впливають на лексичний склад американського молодіжного сленгу, а також лінгвістичні процеси формування сленгізмів та їх значення.

Перш ніж перейти до виконання зазначених завдань, необхідно дати визначення сленгу та суміжних понять. За Н. Годун, вперше термін «сленг» був зафіксований у 1750 році зі значенням «мова вулиці» або, за іншими джерелами, – «образом» [7]. Припускається, що слово «сленг» походить від англійського *sling* – «метати, кидати» в тому значенні, в якому воно вживалося в яскравому архаїчному виразі *to sling one's jaw* – «говорити буйні, образливі речі».

Англійське і французьке мовознавство засвідчують безліч тенденцій у визначенні підсистем мови і не мають однозначного ставлення до термінів «арго», «жаргон», «сленг». У вітчизняній лінгвістиці співвідношення цих термінів ще більш неоднозначне [7].

Як зауважує В.О. Дорда, питання термінологічної визначеності сленгу та адгерентних термінів, а також належності лексики до тієї чи іншої групи, залишається досить складним, оскільки лексичні одиниці перебувають у стані постійної флуктуації або взагалі накладаються [10].

Проаналізувавши різні підходи до тлумачення даних понять, можна сформулювати наступні визначення: сленг – соціально обумовлена категорія загального поширення, що перебуває за межами загальноприйнятих мовних норм та реалізується через фонологічні, орфографічні, морфологічні, лексичні та граматичні особливості.

Кант складається з нетехнічних слів та виразів обмеженого вживання, що належать до певної професійної, етнічної, вікової групи або груп, утвореної за інтересами, хобі, і може мати на меті збереження секретності мовного коду.

Арго – поняття особливого вокабуляру групи, об'єднаної спільними інтересами, фахом, видами діяльності тощо, і може ототожнюватись з «ситуативним діалектом» або «функціональним варіантом», тобто регістром. Арго використовується обмеженою групою мовців і характеризується вузькістю семантичного поля лексичних одиниць. За А.А. Біласом, термін «арго» характеризується національно-лінгвістичною маркованістю і належить перш за все французькому мовознавству. Відбулося розширення термінологічного поля «арго» від

номінування «товариства волоцюг, жебраків та їх мови» до позначення загального арготичного мовлення пересічного франкофона та модних арготичних говірок, особливо у молодіжному середовищі [5].

Колоквіалізми – загально родова група слів, що позначають повідомлення як неформальне, неофіційне та розмовне, і містять у своєму складі сленг, жаргонізми, вульгаризми та діалектизми. Відмінність колоквіалізмів від сленгу може полягати у тому, що лексика даної групи характеризується неформальним та фамільярним забарвленням.

Діалект є більш сталим, ніж сленг, поняттям, для якого характерні певні фонологічні, граматичні та лексичні компоненти. Лексеми сленгу та діалекту використовуються переважно у мовній комунікації, однак діалектизми характеризуються значно більшою тривалістю існування та є характерними для мовців, переважно, певних географічних регіонів.

Молодіжний сленг, за Ю.Василенко, являє собою окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільства [6].

Молодь, як носій молодіжного сленгу, є внутрішньо неоднорідною соціально-демографічною групою, де студентство було і залишається найбільш освіченим прошарком молодого покоління, отже, і мова, якою воно користується буде перебувати в рамках норми, але з включенням жаргонізмів, пов'язаних з певним періодом становлення в їхньому житті, процесом навчання [8]. Сленг, як найбільш використовуваний функціональний різновид мови для спілкування в «своєму колі», є проявом вікового конфлікту, показником невідповідності між запитами студентської молоді і можливостями їх реалізації. Дане протиріччя знаходить висвітлення в мовній компетенції молодого покоління.

Як зауважує О.В. Алімова, студентський сленг Великобританії та Америки почав активно розвиватися та поповнюватись у середині XIX ст., однак припускається, що таке мовне явище існувало вже з часів середньовічних університетів. Можливо, найпершим подібним словом було слово *luri* (лат. «вовки») – так звали «шпигунів», що доклали керівництву про студентів, які спілкувались рідною мовою замість латини [1].

За визначенням В.О. Дорди, студентський сленг містить лексику як мінімум трьох лексико-стилістичних підсистем: нестандартної розмовної мови, професійного жаргону й вульгаризмів [9]. Використання сленгу американськими студентами має місце у колі друзів, близьких чи знайомих. Залежно від конкретної ситуації спілкування може застосовуватись спеціальний студентський сленг (сленг певної навчальної групи, навчального закладу), сленг спортсменів у спортивній секції, у компанії друзів – молодіжний сленг і т. ін. Як зазначається, чіткого розмежування між університетським сленгом та загальним американським сленгом, що вживають студенти, практично не існує. Використання сленгізмів у спілкуванні з випадковими знайомими та незнайомцями не схвалюється. Значну частину одиниць студентського сленгу представляють лексеми, які є дублетами нейтральних або розмовних одиниць.

У складі молодіжного американського сленгу виокремлюється лексеми, які об'єднуються у семантичні групи. Проілюструємо деякі з них.

1. Алкоголь, наркотики, дозвілля: *hooch, tree, buddak, cripps, doobie, hronik, smokey treat* – марихуана, бадилля, драп, дубас, кукіс, пишна, трава; *get one's johny, blaze, burn, pull tubes, play monopoly* – палити марихуану – димити, дути, свистіти, читати, шифрувати; *chill* – розслабитися; релаксувати; *have arms, chizzil* – влаштувати вечірку, влаштувати паті.

2. Кохання, секс та відповідні частини тіла (30% студентського сленгу складає табуїзована лексика, що відноситься до сексу – за О.В. Алімовою): *on the sniff, out trouting, chirpsing, sharking* означають флірт з партнером, залицання; *lumbering, copping off* означають, що процес знайомства досяг своєї мети.

3. Оцінювальне ставлення, преференції та цінності: *book smart, fossil* – «розумник»; *hoser, bonehead, dolt, dickhead, fathead, pothead, dunderhead, baffle-head, ditz, boofa, buttllick, dumb-head, brain-dead, ass, assface, asswipe, bub* – «дупень»; *adonis, badass, boss, Chester Molester, frat fag, hoss, mazeh, G.Q.* – «мачо»; *biscuit, cheese dong, dorm-rat, sissy, moppet, beastmaster, dunt-* «слабак»; *babe, betty, cherry, fifi, chick, birdie, filet, cutie, rosebud, hottie, peach* – «красуня»; *beddy, bidy, biff, heifer, broomhilda, bushpig* – «погануля»; *asslick, blotto,*

blown, simp, monkey – «негідник»; невихованість (villain, swain, slouch, slob, lout, loon, yob, oaf, yokel, boor, churl, hick, cowpuncher, -«мужлай»); жорстокість (bully, thug, butch, ruffian, varmint, hoodlum, plug-ugly, -«шибеник»); франтівство (buck, beau, smoothie dude, fop – «денді»); перелюбство (womanizer, lothario, lady-killer, lecher, wife-swapper, satyr, goat, amorist, wooer, skirt-chaser, cicibeo, innamorato, soupirant, rake, poodle-faker – «бабій»); hooker, whore, broad, ball-breaker, ball-buster, prick-teaser, wanton, flapper, harlot, wench, crumpet, hussy, tart, floozy, strumpet, doxy, chippy, maenad, haetera, frippet – «повія»; maiden, virgin, cherry – «недоторка» [8].

4. Дружба, дружні відносини: roaddog, dude, boogerhead boogerhead = chap, pal, fellow, bud(dy), guy, chum, mate, friend, associate – товариш, приятель, друг, компаньйон; wench, gooeu = girlfriend – подруга, кохана дівчина; коло друзів, орда, френда – posse, dogpack, tribe, crew = one's circle of friends.

5. Лексичні засоби вираження емоційного стану у комунікативних актах: подив (bonk!, Chyaa!, Eesh!, Flip mode!, Oh my goshness!, Shnikies – отакої!, маєш!, тю!; згода (bet!, Dude!, Shoots for real !, Ah ... ja! – полюбе, в будь-якому випадку); незгода (bet! dude!, negotary!, ta huh! – оце так!, не за яких обставин!); схвалення (dig that!, cool!, score!, damm right! – клас!, супер!, фонтан!); збентеження (sqeebs!, erf! – ого!, йолки!); недовіра (badand – розкажуй!, та ну!); несхвалення (boo! – йо-майо!, хана!); хвилювання (squish!, woochow! – шоці!, зашибись!); огида (shiznet – фе!); вираження радості (woopity-woo! – кул!, ляля!); способи привертання уваги (yo! – гей!, йо!).

6. Прикметники з конотацією оцінювання: awesome, bomb, biggity/diggity, boss, brad, chouch, coolarific, doke, dope – кльовий, крутий, суперовий; bunk, bogus, booty, buttery, doobs, schwag, shady, skadip, jankety – відстійний, задрипаний і т.ін.

7. Предмети першої необхідності, одяг: grazing – попоїсти; caning – святкування; kegs – брюки; shreddies – неприваблива жіноча білизна.

8. Соціально та культурно обумовлені явища, предмети, відносини: bank, yen, duckets, spent, bones, benjamin, loot = money – гроші; бабки, зелені; buzz crusher = killjoy – зануда; людина, що отруює, kill, kari = make fun of – підсміюватися, стібатися, тюкати; to bum= ask – просити, клянчити.

9. Навчання: beag – шкільний вчитель; aggie – «аграрій» (зневажливе прізвисько студента сільськогосподарського заклад освіти); underclassman (underclasswoman) – «мелюзга» (зневажливе вираження, що вживається студентами старших курсів у відношенні до молодших студентів); college widow – «студентська удовиця» (жителька університетського містечка, яка вступає у зв'язок із студентами декількох поколінь) [1]; breeze – легкий навчальний курс; killer – складний навчальний курс; net-head – про залежну від Інтернету людину; wag it – пропускати заняття у коледжі; dogm rat – довгожитель у гуртожитку, який рідко з нього виходить; granola – поборник здорового харчування та способу життя [9]; book – «зубрити»; campus English – «студентський жаргон»; cave – «Бережись! Гвалт!»; first track – «перша доріжка» (курс для учнів із підвищеним коефіцієнтом розумових здібностей); hazing – випробування (випробувальний термін для студента, який дав обіцянку вступити в братство; може означати виконання (звичайно протягом тижня) важких та принизливих доручень); medico – студент-медик; parlevoo – урок французької мови; phi-bete – вчитися, вивчати; scared straight – «виховання залякуванням» (навчальний курс, що передбачає відвідування в'язниць, щоб показати, що злочин є зло; впроваджується в районах з високий рівнем злочинності); smoker – вечірка тільки для хлопців; size – одержувати страви в буфеті; pill-pedler – студент-фармацевт [2].

Аналіз американських студентських сленгізмів (за Т.М. Антонченко [3]) дозволяє виокремити наступні процеси у розвитку значення існуючих у нормативній мові лексичних одиниць при їх трансформації у студентський сленг:

1. Амеліорація / пейорація (наприклад, амеліоративні зміни: ginger «імбир» > AmE розм. «вогник, піднесений настрій»; some «якийсь» > AmE розм. «визначний, вражаючий»; пейоративні зміни: drool «слина» > AmE sl. «нісенітниця, дурниці»; iceberg «айсберг» > AmE sl. «холодна, черства, бездушна людина»;

2. Утрата позитивних / негативних сем – нейтралізація (deadline – AmE «обмежувальна лінія навколо в'язниці, яку заборонено перетинати під загрозою смертної кари» > «граничний (крайній) строк будь-якої умови чи події»; good «гарний, добрий» > AmE «дійсний» (про білети, особливі пропозиції; flunky «презирл. ліврейний лакей» > «підлабузник, підлесник, низькопоклонник» > AmE «робітник без кваліфікації, що виконує незначну або будь-яку «чорну» роботу»);

3. Поляризація аксіологічного значення (індукування протилежного за оцінним знаком аксіологічного значення) – енантіосемія (groovy – AmE «приємний, гарний, чудовий», «привабливий, цікавий, модний» > «нудний, неприємний»; crazy «божевільний» > AmE «чудовий, сучасний»; awesome, brutal, crazy, dirty, evil, savage, wicked у значенні «чудовий, першокласний»)

4. Інтенсифікація пейоративної оцінки (dufus – AmE «дивак, ексцентрична людина» > «дурень або незграба»; klutz – AmE [Slang] «незграба» > «бовдур, дурень»).

5. Семантичні перенесення (метафоричне: cherry «вишневий» > AmE «новенький, свіжий, привабливий», «красуня» – амеліорація; breeze – «легкий навчальний курс»; bear – «шкільний вчитель» – пейорація; метонімічне: smoker – «вечірка тільки для хлопців»; gun «рушниця» > AmE «найманний вбивця»; buttery – «відстійний» – пейорація).

6. Процес аксіологічних переосмислень від власних імен – антономасія (Clyde, Ken, Waldo, Zelda – «дурень, бовдур, телепень», Babbit, Ozzie and Harriet, jeff – «консервативний, відсталий, обивательський», Chester Molester — «мачо» ін.).

7. Аксіологічні переосмислення в асоціативно-тематичних полях зооморфізмів (за зовнішністю: «потворна» – bat, bear, dog, pig – про жінку, gorilla – про чоловіка; за розумовими здібностями: «тупий, дурний» – baboon, boa, jay, newt, turkey; за поведінкою: «агресивна» – banty, rooster (про будь-яку людину), vulture (про дівчину); «дивна, чудна, ексцентрична» – bird, duck, squirrel, wombat; за діяльністю тощо: «проститутка» – bat, chippy, moose, «поліцейський, детектив» – bear, bull, pig, sleuth, «інформатор» – canary).

Підбиваючи підсумки зазначеного вище, можна зазначити, що американський студентський сленг є складним мовним утворенням, що відбиває соціально-психологічні особливості студентської субкультури, в якій, у свою чергу, знаходить відображення загальні суспільно-політичні та економічні процеси. Оскільки студентство характеризується загалом активною життєвою позицією та підвищеним ступенем освіти у порівнянні з іншими прошарками молоді, то мовні засоби студентського спілкування, або сленгізми, мають тенденцію до поширення і входження до розмовної та нормативної лексики, а лексеми інших субкультур входять до студентського сленгу, супроводжуючись зміною аксіологічного значення. Американський студентський сленг характеризується а) здатністю до проникнення у нормативну літературну мову; б) «запозиченням» лексем з інших мовних субстратів із зміною аксіологічного значення; в) багатоманітністю синонімією з різним емоційним забарвленням; г) обумовленістю суспільно-політичними процесами.

Перспективним напрямком у цьому напрямі може стати порівняльний аналіз студентського сленгу в англійській та українській мовах.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Алымова Е.В. Образование в зеркале лингвокультурологии [Електронний ресурс] / Е.В. Алымова // (Лингвокультурология. – Вып. 1. – Екатеринбург, 2007. – С. 5-16). – Режим доступу: <http://www.philology.ru/linguistics1/alyмова-07.htm>
2. Англо-український словник освітньої лексики. Близько 4000 слів і словосполучень / Уклад. Лариса Вергун. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 184 с.
3. Антонченко Т.М. Основні тенденції аксіологічних змін у семантичній структурі американізму: автореф. дис. на здобуття канд. філол. наук: 10.02.04 / Тетяна Миколаївна Антонченко; Київський держ. лінгвістичний ун-т. – К., 2000.
4. Балабін В.В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу: автореф. дис. на здобуття канд. філол. наук: 10.02.16 / В.В. Балабін; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2002. – 19 с.
5. Білас А.А. Відтворення арготизмів в українських перекладах французької художньої прози XIX – XX ст. 2006 года: автореф. дис. на здобуття канд. філол. наук: 10.02.16 / А.А. Білас; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2006. – 20 с.
6. Василенко Ю. Молодіжний сленг / Ю. Василенко [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/PART-6_11.htm
7. Годун Н. Ділова українська мова з елементами професійного та розмовного сленгу в молодому середовищі [Електронний ресурс] / Н. Годун. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2056>
8. Дорда В.О. Гендерні аспекти молодіжного сленгу США. – Вісник СумДУ. Серія «Філологія», № 1' 2008 стор. 20 – 24
9. Дорда В.О. Співвідношення студентського сленгу з загальним та спеціальним сленгом. [Електронний ресурс] / В.О. Дорда. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/soc-gum/Nz/Fil/2009-81-1/statti/79.pdf>

10. Дорда В.О. Статус студентського сленгу та адгерентних груп англомовної ненормативної лексики / В.О. Дорда. – Вісник СумДУ. № 3 (87) 2006. Суми, 2006. – стор. 188 – 192.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ірина Секрет – кандидат психологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов Дніпродзержинського державного технічного університету.

Наукові інтереси: семантика англійської мови, дослідження сленгу.

**ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЛОКАТИВНИХ АКТАНТІВ ПОХІДНИХ
КАУЗАТИВНИХ ДІЄСЛІВ У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

Інна СТУПАК (Донецьк, Україна)

У статті розглянуто виокремлення локативних похідних каузативних дієслів, проаналізовано лексичну та синтаксичну семантику каузативних локативних дієслів.

The distribution of locative derived causative verbs is investigated in this paper. The description of lexical and syntactical semantics of locative derived causative verbs is given.

1. Вступні зауваження. Однією з актуальних проблем мовознавства, яка незмінно привертає до себе увагу як вітчизняних, так і іноземних дослідників, є проблема значення мовних одиниць – як окремих слів, так і цілих речень. Особливу увагу в останні часи викликає семантика дієслова, яка розглядається у сучасній лінгвістиці як структурно-семантичний центр речення.

У зв'язку з системним підходом до вивчення лексики дослідження спрямовані на різні лексико-семантичні групи дієслів у німецькій [2; 13; 15 та ін.] та в українській мовах [8; 9; 12 та ін.].

Ця стаття присвячена комплексному аналізу лексичної та синтаксичної семантики каузативних локативних дієслів. Каузативні дієслова (далі КД) – це перехідні дієслова із значенням “переводити в такий стан або спричинювати виконання дії, яка виражається у відповідній дієслівній основі” [4: 103; 10: 6; 17: 65]. У роботі до локативних КД відносяться: 1) похідні каузативні дієслова переміщення, тобто семантика дієслів на позначення ситуації переміщення об'єкта в певне місце узагальнює у собі ряд конкретних дій, де мета суб'єкта Sub – змінити розташування об'єкта Ob, розмістивши його у місці Loc, пор.: *везти* → *відвозити* ≈ *везучи, доставляти кого-небудь в якесь місце*; 2) похідні каузативні дієслова позиціонування, тобто семантика дієслів на позначення ситуації зміни об'єктом Ob позиції Posit (стоячу, лежачу, сидячу, висячу), пор.: *хилити* → *схилити* ≈ *змінювати пряме положення чогось на похиле, опустивши його* та місцезнаходження у відношенні до інших предметів, пор.: *котити* → *підкочувати* ≈ *котячи, наближати до кого-небудь*, а також самому простору (всередині, на поверхні та т.ін.), пор.: *stecken* ‘увіткнути’ → *einstecken* ≈ *in etw. dafür Vorgesehenes [hinein]stecken* ‘увіткнути всередину чого-небудь’.

Найвні в літературі окремі дослідження каузативних дієслів як єдиної групи з загальними семантичними, синтаксичними властивостями та предикативних конструкцій, що виявляють причинно-наслідкові відношення на матеріалі німецької мови [2; 5; 16; 18] та дієслів розташування із семантикою приєднання і включення на матеріалі різноструктурних мов, які об'єднують дієслівні лексеми різних семантичних типів, наприклад, локативних, інструментальних, фізичної дії та ін. [2; 8; 9; 13], розглядають лише часткові фрагменти похідних каузативних дієслів (далі ПКД) із локативною семантикою. Лексична і синтаксична семантика локативних ПКД із значенням переміщення об'єкта в певне місце або положення у зіставному аспекті на матеріалі німецької та української мов, не вивчалися, що зумовлює актуальність даної роботи.

Мета дослідження полягає у встановленні та вивченні семантики похідних локативних каузативних дієслів у німецькій та українській мовах.

Матеріал дослідження складають речення, що містять похідні каузативні дієслова із значенням переміщення об'єкта в певне місце у німецькій та в українській мовах. Суцільна вибірка речень із художніх текстів кінця ХХ – початку ХХІ ст. склала близько шести тисяч прикладів у кожній мові. Група локативних ПКД становить у німецькій мові 740 одиниць, в українській – 1257 одиниць (відповідно 12,3% та 20,9% від загальної кількості). Кількісна